

UTILIZAREA REVISTELOR DE ȘTIINȚĂ ȘI CULTURĂ FILOLOGICĂ DIN COLECȚIA SĂLI DE LECTURĂ ȘTIINȚE FILOLOGICE

**Use of science and philological culture journals
from the Philological Sciences reading room
collection**

Adella CUCU

Abstract: *This article briefly presents the collection of periodicals of the Philological Sciences reading room and their use by users. As a result of research conducted on the basis of this collection, both the most requested and the least used serial titles were determined. The research allows us to determine the titles required for subscription.*

Publicațiile periodice sînt cea mai importantă sursă de informare și prin caracterul actual al informațiilor conținute, sînt deosebit de utile în cadrul comunităților științifice. Avînd în vedere importanța publicațiilor seriale managementul colecțiilor de periodice trebuie să țină cont de necesitățile de informare, documentare, studiu și cercetare ale actualilor și potențialilor utilizatori. În condițiile finanțării limitate la achizițiile de carte prezența publicațiilor seriale capătă o însemnătate deosebită. Astfel, o bibliotecă universitară trebuie să dețină un spectru larg de publicații periodice care să acopere toate zonele de interes ale utilizatorilor, pornind de la presă de interes general și pînă la reviste de specialitate cu conținut informațional specific anumitor domenii.

La dezvoltarea fondului de publicații periodice influențează mai mulți factori printre care: prețurile la publicațiile periodice, inaugurarea de noi publicații periodice, apariția revistelor electronice, dinamica utilizării etc. Astfel, la etapa actuală din diversitatea și varietatea publicațiilor periodice care apar este necesar de a stabili care din ele reflectează într-o măsură sau alta interesele utilizatorilor Bibliotecii noastre. De aceea este oportun de a analiza și valorifica utilizarea publicațiilor seriale cu scopul de a rectifica anual repertoriul de abonamente la reviste și ziare care vor satisface necesitățile utilizatorilor și vor îndreptăți cheltuielile.

Analiza fondului de publicații periodice, analiza intereselor utilizatorilor ne permite să concluzionăm că dacă în viitor vom reuși să menținem abonamentele și să păstrăm „nucleul” celor mai solicitate reviste la același nivel vom putea satisface solicitările utilizatorilor și vom păstra toate categoriile de utilizatori: studenți, profesori, masteranzi, doctoranzi.

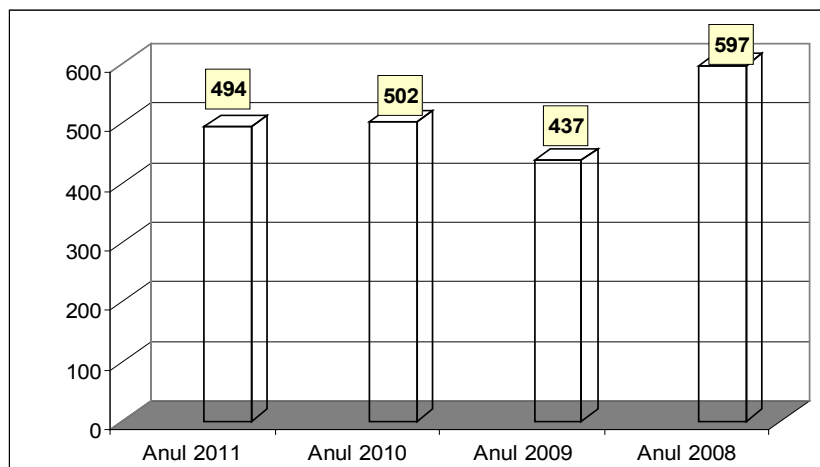
Scopul prezentei cercetări este de a reflecta colecția de reviste adecvate susținerii programelor de învățământ și cercetare prin:

- Stabilirea corespunderii colecției existente cu necesitățile de informare și documentare a utilizatorilor;
- Stabilirea eficienței utilizării acestei colecții și a preferințelor utilizatorilor;
- Determinarea titlurilor ce sînt necesare pentru a fi abonate;
- Depistarea revistelor care sînt mai puțin solicitate pentru a intensifica promovarea lor.

Caracteristica fondului de publicații periodice a sălii de lectură Științe Filologice

Fondul de publicații periodice a sălii de lectură crește în fiecare an datorită, fie adăugării la diferitele titluri a numerelor din anul care a trecut, fie apariției de titluri noi achiziționate sau primite prin donație. Pentru o imagine mai clară a acestor acumulări anuale, subliniem doar că în anul 2011 au fost înregistrate în documentele de evidență a sălii 63 de titluri de reviste în 494 exemplare, iar în total, în acces deschis, sînt puse la dispoziția utilizatorilor peste 230 titluri de reviste și ziare naționale, din România, din Federația Rusă și Ucraina. Completată prin donații și achiziții această colecție de periodice acoperă o însemnată perioadă de timp începînd cu anii 1950 a sec. XX și pînă în prezent.

Dinamica achizițiilor (nr. exemplare) a revistelor în anii 2011-2008

Nucleul fondului de publicații periodice a sălii de lectură Științe Filologice îl constituie revistele de știință literară și lingvistică, colecția căreia s-a acumulat de zeci de ani, reviste care sînt deținute în colecția Bibliotecii din momentul fondării și pînă astăzi cît și publicațiile periodice ale Academiei de Științe a Republicii Moldova, Academiei Române, Academiei de Științe din Federația Rusă, Academiei Naționale de Științe a Ucrainei precum și anualele/analele universităților și ale instituțiilor de cercetări, care sînt foarte activ utilizate ca surse de informare științifică de către studenți și profesori.

Reviste academice: Revistă de lingvistică și știință literară (Ch.), Philologia (Ch.), Limba română (București), Studii și cercetări lingvistice (București), Revista de etnografie și folclor (București), Вопросы языкознания, Русская речь, Русская литература, Слово і час.

Analele Universității de Stat din Moldova. Ser. Științe filologice, Analele Universității din București, „Al. I. Cuza” din Iași, din Craiova, din Timișoara, „Ștefan cel Mare” din Suceava, „Dunărea de Jos” din Galați, Вестник Московского университета. Сер.19. Лингвистика и межкультурная коммуникация: науч. журн., Вестник Московского университета. Сер. 9. Филология: науч. журн., Вісник Київського Національного Університету імені Тараса Шевченка. Українознавство, Мовознавство, Науковий вісник Чернівецького Університету. Слов`янська філологія, Наукові записки Національного університету «Києво-Могилянської Академії», Филологічні науки etc.

Colecția de reviste în limba română include și valoroase reviste fondate de autori, scriitori consacrați: **Convorbiri literare** rev. fondată de societatea Junimea din Iași (1 martie, 1867), **Dacia literară:** rev. fondată la Iași în 1840 de Mihai Kogălniceanu, **Familia:** rev. de cultură, fondator Iosiv Vulcan în 1865, **Manuscriptum:** rev. Trimestrială ed. De Muzeul Național al literaturii române, director fondator D. Panaitescu – Perpessicius, **Viața Românească** rev. întemeiată la Iași în martie 1906, de un grup de intelectuali în frunte cu Constantin Stere și Garabet Ibrăileanu, **Vatra:** directori fondatori: I. Slavici, I. L. Caragiale, G. Coșbuc, **Literatorul** rev. fondată la 1880 de Al. Macedonski / Serie nouă fondată la 1991 de Marin Sorescu, **Viața Basarabiei** publicație fondată în anul 1932, condusă de Pan Halippa și Nicolae Costenco. În aceste reviste poate fi găsită proza și poezia contemporană, critică și bibliografii, publicistica, opera, și moștenirea literară a clasicilor români. Titlurile amintite reprezintă cea mai valoroasă parte din fondul deținut.

La dezvoltarea colecției de reviste urmărim două obiective – introducerea revistelor noi cu teme relevante și probleme științifice și eliminarea din colecție a revistelor cu o circulație mică, nesolicitate, pe care le transmitem în Serviciul Dezvoltarea și Organizarea Colecțiilor. Odată cu deficitul de resurse financiare la abonamente se iscă și necesitatea de a face o analiză obiectivă a fiecărei reviste în baza unor criterii bine determinate. Din multiplele criterii trebuie menționate două de bază: solicitarea și citarea revistei în bibliografiile cursurilor universitare.

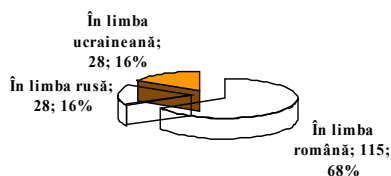
Astfel din titlurile noi de reviste au fost adăugate:

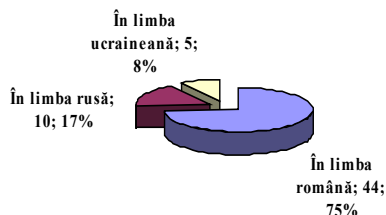
DIALOG CONTINUU

- În anul 2011 - 4: Cenuclu de la Păltiniș, Hiperion, Plumb, Transilvania.
- În anul 2010 - 8: Cultura, Memoria etnologică, Noua Revistă Filologică, Philologica Jassyensia, Philologia, Revista la plic, Sintagmele, Septentrion literar.

Titluri de reviste per limbi

Titluri de ziare per limbi

Publicațiile periodice a sălii de lectură Științe Filologice sunt utilizate de toate categoriile de utilizatori ai Bibliotecii: în ajutorul procesului de studiu, informare, pentru cercetare, autoinstruire și lectură pentru suflet. Cea mai activă categorie de utilizatori sunt masteranzii, doctoranzii, studenții, și mai puțin, cu regret, cadrele didactice.

Despre valoarea informativă și științifică a revistelor ne vorbește gradul lor de solicitare și utilizare:

- **cele mai solicitate:** *Revistă de lingvistică și știință literară, Limba română (Ch.), Studii și cercetări lingvistice, Limbă și literatură, Limba și literatura română, Analele științifice ale Universităților, Contrafort, Semn, Convorbiri literare, Noua Revistă Filologică, Вопросы языкознания, Вопросы литературы, Русская речь, Русская литература, Филологические науки, Русский язык в школе, Литература в школе, Слово і час, Дивослово, Кув.*
- **solicitare:** *Limba română (București), Basarabia, Dacia literară, Familia, Lettre internationale, Literatorul, Luceafărul, Secolul XX, XXI, Sud-Est, Viața Basarabiei, Viața Românească, Vatra, Revista de etnografie și folclor, Вестник Московского университета: Лингвистика и межкультурная коммуникация, Вестник Московского университета: Филология, Новый мир, Звезда, Иностранная литература, Литературная учеба, Новое литературное обозрение, Дніпро, Українська мова і література в школі, Українська мова і література, Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах.*
- **mai puțin solicitate** (deși conțin informații utile): *Clipa, Roua stelară, Роман-журнал, Роман-газета, Зарубежный роман, Русский мир, Всевіт, Початкова школа etc.* (Aceste reviste sunt intens promovate prin expunerea lor la diferite expoziții).

În urma cercetărilor, analizelor efectuate am constatat că numărul revistelor, *foarte solicitate* și *solicitate* constituie **60-70%** din fondul de publicații periodice (anii 1990-2011). Aceste reviste oferă **70-80%** din informațiile necesare utilizatorilor. Aceasta o aflăm din comunicarea nemijlocită cu utilizatorii și din programele de cercetare a necesităților de informare și instruire ale utilizatorilor: sondaje, anchete tematice (*Cititorul și Presa, Publicațiile în serie în procesul de studii și cercetare* etc.) efectuate în Bibliotecă.

Mai jos vom da citire la câteva răspunsuri selectate din chestionarul *Publicațiile în serie în procesul de studii și cercetare* pentru studenți și cadrele didactice (realizat în Bibliotecă în anul 2010): *presa tradițională este consultată zilnic de 37%* din numărul utilizatorilor chestionați, **30%** o consultă după necesitate. Referitor la *calitatea și cantitatea presei periodice din Biblioteca noastră* cei chestionați au răspuns în felul următor: **48%** - consideră că este foarte bună și aduc următoarele argumente: *colecția de publicații periodice conține multe titluri interesante, în care sunt de găsit materiale necesare unui viitor specialist în domeniu, ele acoperă în mare măsură necesitățile solicitate, Biblioteca dispune de toate titlurile necesare pentru studiu și cercetare*, **42%** - bună și numai **10%** o consideră potrivită. **97** la sută din cei chestionați au răspuns că sunt satisfăcuți de numărul, varietatea și valoarea publicațiilor periodice, că au găsit întotdeauna tot ce au căutat și doar **3** la sută n-au dorit să răspundă.

Utilizatorii Bibliotecii recurg la consultarea publicațiilor periodice (reviste, ziare, anuare, anale) în mai multe scopuri: *informare și studiu, informare și cercetare, informare / studiu / cercetare, numai cercetare*.

Tabelul ce urmează ilustrează, în plan comparativ, utilizarea revistelor în diferite scopuri. Unele din aceste reviste servesc doar pentru informare și studiu, altele – numai pentru cercetarea științifică.

Titlurile de reviste cel mai frecvent utilizate în procesul de studiu și informare (seminare, referate)	Titlurile de reviste frecvent utilizate pentru cercetate (teze de an, licență, master etc.)
Limba română (Ch.), Caiete critice, Revistă de lingvistică și știință literară, Limbă și literatură, Limba și literatura română, Metaliteratură, Semn, Clipa, Contrafort, Dacia literară,	Analele Științifice..., Academica, Basarabia, Convorbiri literare, Jurnalul literar, Lettre internationales, Literatorul, Manuscriptum, Philologia, Revista de istorie și teorie literară, Romanoslavica, Secolul 20, 21, Studii și cercetări lingvistice.

Русский язык в школе , Литература в школе, Иностранная литература, Русская речь.	Вестник Московского университета: Филология, Лингвистика и межкультурная коммуникация, Вопросы литературы, Вопросы языкознания, Литературная учеба, Новое литературное обозрение, Филологические науки, Русская речь,
Дивослово, Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах.	Київ, Мовознавство, Слово і час.

Colecția de reviste a sălii de lectură constituie **48%** din numărul total de documente existente (19 839) la data de 01.01.1012.

Împrumutul publicațiilor periodice în anul 2011 - aproximativ **24%** din împrumutul total al documentelor din sala de lectură.

$24\% : 48\% = 0,5$. Coeficientul normativ este 1, ceea ce demonstrează intensitatea utilizării acestui compartiment al fondului.

Coeficientul mediu al împrumutului publicațiilor periodice este de $(1+1+1) = 3$.

Solicitățile publicațiilor periodice după dinamică diferă puțin de la an la an.

Circulația publicațiilor periodice în 2011 constituie **29,1**.

O evidență selectivă în 2011 a fost efectuată și în scopul obținerii datelor mai complete despre numărul împrumuturilor din fondul de reviste al sălii și a utilizării acestor documente.

Evidența împrumutului în condițiile accesului deschis în sala de lectură (evidența împrumutului publicațiilor periodice a fost efectuată conform indicațiilor din literatura metodică).

Au fost cercetate trei perioade ale anului de studiu cu intensități diferite de utilizare a revistelor.

A fost scos în evidență coeficientul fiecărei perioade.

Perioada	Luna	Data
I perioadă Mai puțin intensivă	ianuarie	16-21
II perioadă Intensivă	martie	13-18
III perioadă Foarte Intensivă	octombrie	24-31

I perioadă (ianuarie)

În a treia săptămână au fost împrumutate 1001 ex. reviste; numărul intrărilor - 1341

$\frac{1001}{1341}=0,7$. Coeficientul perioadei - 1.

II perioadă (martie)

În a doua săptămână au fost împrumutate - 1641 ex. reviste; numărul intrărilor - 1809

$\frac{1641}{1809}=0,9$. Coeficientul perioadei -1

III perioadă (octombrie)

În a patra săptămână au fost împrumutate - 2085 ex. reviste; numărul intrărilor - 2109

$\frac{2085}{2109}=1$. Coeficientul perioadei -1.

În aceste trei luni (ianuarie – perioadă puțin intensivă, martie - intensivă, octombrie – foarte intensivă) s-au împrumutat 17 460 exemplare reviste. Cele mai utilizate sunt următoarele titluri:

1. *Limba română* (ed. Ch.) împrumutate 1622 ex. (9,3%)
2. *Limba și literatura română* împr. 1520 ex. (9%)
3. *Revistă de lingvistică și știință literară* împr. 1444 ex. (8,3%)
4. *Филологические науки* împr. 1418 ex. (8%)
5. *Semn* împr. 1047 ex. (6%)
6. *Convorbiri literare* împr. 988 ex. (5,6%)
7. *Русский язык в школе* împr. 965 ex. (5,5%)
8. *Studii și cercetări lingvistice* împr. 945 ex. (5,4%)
9. *Дивослово* împr. 868 ex. (5%)
10. *Viața Românească* împr. 860 ex. (5%)
11. *Литература в школе* împr. 822 ex. (4,7%)
12. *Sud-Est* împr. 766 ex. (4,4%)
13. *Вопросы языкознания* împr. 655 ex. (3,7%)
14. *Слово і час* împr. 520 ex. (3%)
15. *Basarabia* împr. 322 ex. (1,8%)

Alte titluri împrumutate - 2698 ex. (15,4%)

Titlurile de reviste, cel mai frecvent, utilizate în diferite perioade ale anului puțin diferă. Desigur, că cele mai utilizate rămân a fi publicațiile indicate în bibliografiile seminarelor.

Revistele care sînt deținute într-un singur exemplar nu se împrumută la domiciliu, ci doar la sala de lectură, sau articolele necesare pot fi xerocopiate ori scanate contra cost. Unele reviste deținute în cîte două sau mai multe exemplare pot fi împrumutate la domiciliu pe un termen de la 1 până la 5 zile.

DIALOG CONTINUU

Pentru comoditate în căutare publicațiile periodice în sală sunt aranjate în ordinea alfabetică, direct cronologică, în cadrul fiecărei limbi.

Toată informația despre colecțiile publicațiilor seriale poate fi aflată prin intermediul diferitelor instrumente de informare, tradiționale și automatizate: catalogul alfabetic tradițional, catalogul on-line, rubrica Revista și Ziare abonate în anul... de pe site-ul Bibliotecii.

Promovarea: pentru a obține o circulație mai bună a publicațiilor periodice în bibliotecă se organizează un șir de activități de popularizare a acestor resurse: expoziții ale publicațiilor periodice *Achiziții noi*, expoziții de aniversare a unei reviste, sînt organizate reviste bibliografice-informative pentru studenți și profesori, sînt organizate lunare de popularizare a publicațiilor periodice, expoziții on-line etc.. **(ex.: Publicalii Periodice din colecția Bibliotecii** <http://libruniv.usb.md/Expo/tematice/periodice.pdf>)

Concluzii:

Cercetarea este o contribuție la cunoașterea unor realități pe care suntem obligați să le analizăm cu minuțiozitate și pentru a promova pe viitor o strategie în privința consolidării poziției publicațiilor periodice în Bibliotecă.

Dezvoltarea eficientă a colecțiilor de publicații periodice tipărite cât și on-line (astăzi din ce în ce mai multe periodice sunt disponibile și/numai în format electronic) vor permite bibliotecarilor să răspundă efectiv solicitărilor utilizatorilor.

Sursele care au servit drept suport pentru studiu au fost: colecțiile de reviste a sălii (în limba română, rusă, ucraineană), sondajele, statistica *ProgStatSL2 2011*, raportul de activitate al sl2, literatura de specialitate.

Bibliografie consultată:

- MORARU, Violeta. Publicațiile periodice – surse importante de informații pentru utilizatori. **In:** *Axis Libri*, 2009, nr 2, pp. 16-17
- УВАРОВА, Т. Статистика знает все. Для чего она нужна?. **В:** *Независимый библиотечный адвокат*, 2004, nr 2, pp. 14-22.

